Štvrtok 8. októbra 2020

P9_TA(2020)0260

Situácia etiópskych migrantov v zariadeniach určených na zaistenie v Saudskej Arábii

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. októbra 2020 o situácii etiópskych migrantov v detenčných centrách v Saudskej Arábii (2020/2815(RSP))

(2021/C 395/08)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Saudskej Arábii, a najmä na uznesenie z 11. marca 2014 o Saudskej Arábii, jej vzťahoch s EÚ a jej úlohe na Blízkom východe a v severnej Afrike ([1]), uznesenie z 12. februára 2015 o prípade Rá'ifa Badawího ([2]), uznesenie z 8. októbra 2015 o prípade Alího Muhammada al-Nimra ([3]), uznesenie z 31. mája 2018 o situácii obhajcov práv žien v Saudskej Arábii ([4]) a uznesenie z 25. októbra 2018 o vražde novinára Džamála Chášúkdžího na saudskoarabskom konzuláte v Istanbule ([5]), ako aj uznesenie z 25. februára 2016 o humanitárnej situácii v Jemene ([6]) a uznesenia z 30. novembra 2017 ([7]) a 4. októbra 2018 ([8]) o situácii v Jemene,

— so zreteľom na voje uznesenie z 3. mája 2018 o ochrane migrujúcich detí (2018/2666(RSP)) ([9]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 5. apríla 2017 o riešení pohybu utečencov a migrantov: úloha vonkajšej činnosti EÚ (2015/2342(INI)) ([10]),

— so zreteľom na vyhlásenie Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) z 15. septembra 2020 s názvom Potreba naliehavých opatrení na riešenie podmienok v detenčných centrách v Saudskoarabskom kráľovstve: generálny riaditeľ IOM,

— so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN z 19. decembra 2018 s názvom Globálny pakt o bezpečnej, riadenej a legálnej migrácii,

— so zreteľom na Dohovor OSN o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín,

— so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže podľa správ organizácie Human Rights Watch je od apríla 2020 približne 30 000 etiópskych migrantov vrátane tehotných žien a detí svojvoľne zadržiavaných v Saudskej Arábii, a to v hrozných podmienkach, po tom, čo ich orgány húthíov násilne vyhostili zo severného Jemenu; keďže mnohí z týchto migrantov údajne prekročili hranice pod krížovou paľbou saudských ozbrojených síl a ozbrojených síl húthíov; keďže 2 000 migrantom, ktorí uviazli na jemenskej strane hraníc v zúfalých podmienkach, ktoré sa v dôsledku pandémie COVID-19 ešte zhoršili, je údajne úplne odopretý prístup k základným potrebám;

B. keďže migrujúci pracovníci boli násilne zatknutí saudskými jednotkami a zadržiavaní v detenčnom centre v Al-Dayeri predtým, než ich previezli do desiatich ďalších detenčných centier, a to najmä do väznice v Shmeisi nachádzajúcej sa medzi mestami Džidda a Mekka, a centrálnej väznice v Jizane, v ktorej sa údajne nachádzajú tisíce zadržiavaných Etiópčanov; keďže podľa etiópskych konzulárnych orgánov tieto zadržiavané osoby trpia nedostatkom jedla a vody, primeranej hygieny a zdravotnej starostlivosti a ich strelné rany neboli ošetrené; keďže bolo ohlásených viacero úmrtí, a to vrátane úmrtí detí, a keďže viaceré zadržiavané osoby sa pokúsili spáchať samovraždu; keďže tí, ktorí sa pokúsili konfrontovať strážcov v súvislosti s podmienkami, v ktorých žijú, boli údajne kruto mučení saudskými bezpečnostnými silami;

([1]) Ú. v. EÚ C 378, 9.11.2017, s. 64.
([2]) Ú. v. EÚ C 310, 25.8.2016, s. 29.
([3]) Ú. v. EÚ C 349, 17.10.2017, s. 34.
([4]) Ú. v. EÚ C 76, 9.3.2020, s. 142.
([5]) Ú. v. EÚ C 345, 16.10.2020, s. 67.
([6]) Ú. v. EÚ C 35, 31.1.2018, s. 142.
([7]) Ú. v. EÚ C 356, 4.10.2018, s. 104.
([8]) Ú. v. EÚ C 11, 13.1.2020, s. 44.
([9]) Ú. v. EÚ C 41, 6.2.2020, s. 41.
([10]) Ú. v. EÚ C 298, 23.8.2018, s. 39.

C. keďže migrujúci pracovníci, a to aj z afrických a ázijských krajín, tvoria podľa odhadov 20 % obyvateľstva Saudskej Arábie a zohrávajú dôležitú úlohu v hospodárstvach Saudskej Arábie a iných krajín v tejto oblasti, pričom väčšinou vykonávajú slabo platenú a často fyzicky namáhavú prácu; keďže ich vykorisťovanie a zneužívanie ako slabo platených pracovníkov s obmedzeným alebo žiadnym prístupom k právam je dobre zdokumentovaný v množstve správ OSN a iných medzinárodných organizácií;

D. keďže podľa tzv. systému kafala, nekalého systému sponzorstva víz, ktorý organizácie pre ľudské práva označujú ako novodobé otroctvo, migrujúci pracovníci nemôžu vstúpiť na územie krajiny alebo ho opustiť alebo zmeniť zamestnanie bez súhlasu ich sponzora, nevzťahuje sa na nich právna ochrana a často sa im neplatí vôbec alebo nedostatočne; keďže Saudská Arábia údajne zvažuje zrušenie systému kafala;

E. keďže v dôsledku pretrvávajúcej pandémie COVID-19 sa tlak na zraniteľné skupiny, a najmä na migrujúcich pracovníkov v Saudskej Arábii a v iných krajinách v tejto oblasti zvyšuje, čo spôsobilo, že sa zvýšila úroveň diskriminácie a nepriateľstva voči nim; keďže migranti sú často stigmatizovaní, keďže sa o nich tvrdí, že preniesli ochorenie COVID-19, v dôsledku čoho často prichádzajú o zamestnania a ocitajú sa vo veľmi nebezpečných situáciách bez akéhokoľvek príbytku alebo platu a tým aj s nedostatkom prostriedkov na legalizáciu svojho postavenia alebo vlastné financovanie potenciálneho návratu do svojej rodnej krajiny;

F. keďže v novembri 2017 Saudská Arábia začala kampaň proti migrantom obvineným z porušovania nariadení a právnych predpisov v oblasti pobytu, bezpečnosti hraníc a práce; keďže v septembri 2019 saudské orgány vyhlásili, že v dôsledku kampane došlo k viac ako 3,8 milióna zatknutiam a viac ako 962 000 osôb bolo odsúdených na vyhostenie; keďže podľa IOM bolo približne 380 000 Etiópčanov vyhostených zo Saudskej Arábie do Etiópie v období od mája 2017 do apríla 2020;

G. keďže etiópska vláda si je vedomá strašných podmienok, v ktorých sú v Saudskej Arábii zadržiavaní jej občania; keďže remitencie od Etiópčanov žijúcich v zahraničí tvoria významnú súčasť etiópskeho hospodárstva a majú zásadný význam pre mnohé rodiny;

H. keďže saudské orgány nevykonali žiadne účinné vyšetrovanie, a to aj napriek tomu, že na začiatku septembra 2020 vyhlásili, že túto záležitosť vyšetria; keďže podmienky v detenčných centrách sa ešte zhoršili, vzhľadom na to, že zadržiavané osoby sú bité a zobrali im mobilné telefóny;

I. keďže zlé zaobchádzanie s migrantmi zapadá do širšieho kontextu rozsiahleho porušovania ľudských práv v Saudskej Arábii; keďže saudské orgány využili obmedzenia v rámci boja proti pandémii COVID-19 ako zámienku na ďalšie porušovanie ľudských práv politických väzňov, ako sú obhajkyňa ľudských práv Ludžajna al-Hadlúl a členovia vládnucej rodiny, ktorí vyjadrujú nesúhlas, ako sú princezná Basmah bimt Sa'úd a princ Salmán bin Abdulazíz bin Salmán, a to tým, že ich zadržiavajú svojvoľne a v izolácii; keďže zatknutia týchto a ďalších politických aktivistov sú súčasťou prudkého potláčania opozície zo strany saudských orgánov, ku ktorému patrí aj vražda novinára Džamála Chášúkdžího na saudskoarabskom konzuláte v Istanbule v roku 2018, v prípade ktorej sa ešte stále nedosiahla spravodlivosť;

J. keďže podľa osobitného spravodajcu OSN pre mimosúdne popravy, popravy bez riadneho konania a svojvoľné popravy saudské orgány porušujú práva prostredníctvom používania technológií elektronického sledovania; keďže Saudská Arábia naďalej zostáva jednou z piatich krajín s najvyšším počtom vykonaných popráv na svete;

K. keďže Saudskoarabské kráľovstvo je jednou z krajín s najnižšou úrovňou ratifikácie základných medzinárodných zmlúv o ľudských právach a neratifikovalo hlavné nástroje, ktoré sú dôležité z hľadiska ochrany proti svojvoľnému zadržiavaniu a zadržiavaniu imigrantov, a to vrátane Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu (v ktorom sa stanovujú vnútroštátne mechanizmy prevencie a monitorovacie návštevy v detenčných centrách), Dohovor o migrujúcich pracovníkoch, Dohovor o utečencoch a Dohovor o osobách bez štátnej príslušnosti;

L. keďže vysoký predstaviteľ Josep Borrell na stretnutí s ministrom zahraničných vecí Saudskej Arábie Faisalom Bin Farhánom Al Sa'údom 29. septembra 2020 v Bruseli zopakoval, že EÚ má v úmysle zintenzívniť dialóg o ľudských právach;

Štvrtok 8. októbra 2020

1. dôrazne odsudzuje zlé zaobchádzanie s etiópskymi migrantmi a porušovanie ich ľudských práv, a to najmä v detenčných centrách v Saudskej Arábii; vyzýva saudské orgány, aby okamžite prepustili všetky zadržiavané osoby a prednostne tie osoby, ktoré sú v najzraniteľnejšej situácii, vrátane žien a detí;

2. vyzýva saudské orgány, aby zabezpečili, že každá osoba, ktorá vstúpi do Saudskej Arábie z Jemenu, tak mohla urobiť bezpečne a aby bola prevezená do vhodného prijímacieho centra, ktoré spĺňa medzinárodné normy v oblasti potravín, medicínskych a zdravotníckych služieb, sanitárnych zariadení, osobnej hygieny, okien a svetla, odevov, podlahovej plochy, teploty, ventilácie a pohybu na čerstvom vzduchu, a v ktorom sú zavedené všetky potrebné opatrenia na obmedzenie šírenia ochorenia COVID-19, tuberkulózy a iných chorôb; žiada o úsilie nájsť alternatívne spôsoby zaisťovania migrantov a utečencov, ktoré nebudú zahŕňať odňatie slobody, a v tejto súvislosti odmieta akékoľvek neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie s migrantmi;

3. naliehavo vyzýva Saudskú Arábiu, aby okamžite ukončila mučenie zadržiavaných osôb a iné spôsoby zlého zaobchádzania s nimi a aby poskytla primeranú starostlivosť o duševné a fyzické zdravie všetkým, najmä obetiam znásilnenia; pripomína, že ako objasnil Výbor OSN pre práva dieťaťa, deti by sa nikdy nemali zaisťovať na účely prisťahovalectva a že zaistenie nikdy nemožno odôvodniť najlepším záujmom dieťaťa; vyzýva saudskoarabské orgány, aby urýchlene prepustili deti spolu s ich rodinnými príslušníkmi a aby umožnili bezpečné neväzobné alternatívy k zaisteniu, ktoré umožnia pravidelný prístup humanitárnym agentúram;

4. naliehavo vyzýva saudskoarabské orgány, aby vykonali nezávislé a nestranné vyšetrenie všetkých obvinení z porušovania ľudských práv vrátane streľby na migrantov na hraniciach a nezákonného zabíjania, mučenia a iného zlého zaobchádzania počas zadržiavania, aby boli všetci páchatelia postavení pred súd a podrobili sa spravodlivým súdnym konaniam v súlade s medzinárodnými normami a bez uplatnenia trestu smrti alebo telesných trestov, a aby poskytli primeranú starostlivosť o duševné a fyzické zdravie tým, ktorí trpeli v týchto hrozných podmienkach;

5. naliehavo vyzýva saudskoarabské orgány, aby urýchlene umožnili nezávislým medzinárodným pozorovateľom vrátane osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva vstúpiť do krajiny, pravidelne monitorovať väznice a detenčné zariadenia, uskutočňovať nestranné vyšetrovanie obvinení z mučenia a podozrivých úmrtí zadržaných osôb a vykonávať súkromné a pravidelné návštevy väzňov;

6. opakovane vyzýva vysokého komisára OSN pre ľudské práva, aby boli na slobodu prepustené všetky osoby zadržané bez dostatočného právneho základu a zároveň aby sa zabezpečil primeraný prístup k zdravotnej starostlivosti a vytvorili podmienky na riadne vykonávanie opatrení na zmiernenie pandémie vrátane dodržiavania bezpečnej vzdialenosti;

7. opätovne pripomína saudskoarabským orgánom ich medzinárodné záväzky vyplývajúce zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu;

8. uznáva, že hospodárstvo Saudskej Arábie čiastočne vďačí za svoje bohatstvo a prosperitu približne 13 miliónom zahraničných pracovníkov a migrantov v krajine, a preto poznamenáva, že prebiehajúci vnútroštátny proces modernizácie musí zahŕňať reformu pracovnej a prisťahovaleckej politiky s cieľom zabezpečiť primerané pracovné podmienky pre zahraničných pracovníkov a zabrániť ich stigmatizácii a vykorisťovaniu;

9. vyzýva vládu Saudskej Arábie, aby spolupracovala s Medzinárodnou organizáciou práce na úplnom zrušení systému sponzorstva (tzv. kafala) a aby všetkým migrujúcim pracovníkom v krajine poskytla primerané právne záruky, a to aj štrukturálnymi inšpekciami ich pracovných podmienok; vyjadruje znepokojenie nad mimoriadne negatívnym vplyvom systémovej diskriminácie migrantiek, najmä migrujúcich pomocníčok v domácnosti, ktorým viac hrozí fyzické zneužívanie, extrémne dlhý pracovný čas a nedostatok slobody pohybu a ktoré často trpia tým, že ich zamestnávatelia majú kontrolu nad ich presunom na iné pracovné miesto alebo odchodom z krajiny; vyzýva vládu Saudskej Arábie, aby ratifikovala základné dohovory MOP o slobode združovania a ochrane práva odborovo sa organizovať (č. 87) a o práve organizovať sa a kolektívne vyjednávať (č. 98);

10. požaduje záruky, že nedôjde k hromadnému vracaniu cudzincov a že žiadosti o azyl sa budú posudzovať individuálne;

11. vyzýva etiópsku vládu, aby čo najskôr uľahčila dobrovoľnú, bezpečnú a dôstojnú repatriáciu všetkých etiópskych migrantov, a to aj v spolupráci s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu, pričom budú uprednostnené ženy, deti a zraniteľné osoby; žiada, aby mali všetci zaistení štátni príslušníci v Saudskej Arábii k dispozícii konzulárnu pomoc a možnosť návštev, a nabáda etiópsku vládu, aby včas a účinne reagovala na žiadosti o podporu;

12. opätovne zdôrazňuje svoju podporu globálnemu paktu OSN o bezpečnej, riadenej a legálnej migrácii, keďže presadzuje normy, ktoré hostiteľským krajinám umožňujú lepšie chrániť základné ľudské práva zraniteľných skupín, ako sú etiópski ekonomickí migranti uviaznutí v Saudskej Arábii a Jemene;

13. uznáva skutočnosť, že Saudská Arábia aj Etiópia majú spoločný záujem na vytvorení mechanizmu spolupráce v oblasti mobility, ktorého cieľom je uľahčiť komplementárnosť ich trhov práce, a pripomína, že globálny pakt OSN o bezpečnej, riadenej a legálnej migrácii poskytuje poradenstvo a budovanie kapacít v tejto oblasti;

14. vyjadruje znepokojenie nad čoraz ostrejšími zásahmi proti obhajcom ľudských práv v Saudskej Arábii a nad mimoriadne nespravodlivými súdnymi procesmi s migrantmi a príslušníkmi šiitskej menšiny v krajine; berie na vedomie nedávne oznámenie, že vo väčšine prípadov sa bičovanie ako forma trestu nahradí trestom odňatia slobody; naliehavo vyzýva vládu Saudskej Arábie, aby zaviedla okamžité moratórium na trest smrti a akúkoľvek formu telesných trestov vrátane amputácie a bičovania s cieľom úplne ich zrušiť;

15. vyzýva ESVČ a členské štáty, aby požadovali, aby Saudská Arábia okamžite prepustila všetky osoby, ktoré sú neoprávnene zadržiavané za uplatňovanie svojich základných práv, vrátane obhajcov práv žien, politických aktivistov a pod.; vyjadruje znepokojenie nad situáciou neoprávnene zadržiavaného laureáta Sacharovovej ceny za rok 2015 Rá'ifa Badawího, ktorý sa údajne stal počas väznenia obeťou pokusu o vraždu, a požaduje jeho okamžité a bezpodmienečné prepustenie;

16. vyzýva Saudskoarabské kráľovstvo, aby sa zdržalo akejkoľvek systematickej diskriminácie žien, migrantov vrátane migrantiek a menšín vrátane náboženských menšín; vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek vítaným reformám pre ženy, ktoré prebiehajú od roku 2019, naďalej zostávajú v platnosti diskriminačné zákony proti ženám, napríklad pokiaľ ide o ich osobný stav, a že systém mužského poručníctva ešte nebol úplne zrušený;

17. vyzýva saudskoarabské orgány, aby bezpodmienečne prepustili všetkých obhajcov a obhajkyne práv žien, najmä aktivistov a aktivistky hnutia za právo žien šoférovať, ako sú Ludžajna al-Hadlúl a Fahad Albutairi, Samar Badawí, Nasíma as-Sáda, Núf Abdalazíz a Majá al-Zahrání, a aby zrušila všetky obvinenia proti nim a proti Ímán an-Nafdžánovej, Azíze al-Júsufovej, Amal al-Harbíovej, Ruqayyah al-Mharíbovej, Šádan al-Anizíovej, Abír Na'amanqáníovej a Hatún al-Fásíovej; dôrazne odsudzuje akékoľvek mučenie, sexuálne zneužívanie a iné formy zlého zaobchádzania s nimi; žiada nestranné vyšetrenie porušovania ich ľudských práv a žiada, aby boli všetci páchatelia postavení pred súd;

18. vyzýva vládu Saudskej Arábie, aby zmenila článok 39 základného zákona z roku 1992 a zákona o boji proti počítačovej trestnej činnosti s cieľom zaručiť slobodu tlače a prejavu offline a online; vyzýva vládu Saudskej Arábie, aby zmenila svoj zákon o združeniach v súlade s medzinárodným právom s cieľom umožniť vznik a pôsobenie nezávislých organizácií pre ľudské práva;

19. naliehavo vyzýva saudskoarabské orgány, aby umožnili osobitnému spravodajcovi OSN pre ľudské práva migrantov a osobitnému spravodajcovi OSN pre situáciu obhajcov ľudských práv neobmedzený prístup do krajiny v súlade s ich príslušnými mandátmi;

20. vyzýva delegáciu EÚ a diplomatické misie členských štátov EÚ v Saudskej Arábii, aby naliehavo žiadali o povolenie navštíviť detenčné centrá pre migrantov; trvá na tom, že presadzovanie ľudských práv musí byť základom vonkajšej politiky EÚ;

21. naliehavo vyzýva PK/VP, ESVČ a členské štáty, aby spolu s osobitným zástupcom EÚ pre ľudské práva iniciovali vypracovanie spoločného prístupu k účinnému vykonávaniu usmernení EÚ o ochrancoch ľudských práv v Saudskej Arábii; v tomto zmysle vyzýva PK/VP, aby pred začatím dialógu so Saudskou Arábiou o ľudských právach stanovil konkrétne referenčné kritériá a praktické ciele;

Štvrtok 8. októbra 2020

22. vyzýva saudskoarabské orgány, aby ratifikovali Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, stiahli výhrady k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, ratifikovali opčný protokol k tomuto dohovoru a ratifikovali Dohovor OSN o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín, opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu, Ženevský dohovor z roku 1951 a Dohovor o osobách bez štátnej príslušnosti; žiada saudskoarabské orgány, aby rozšírili stále pozvanie na návštevu všetkých osobitných postupov Rady OSN pre ľudské práva (HRC); vyzýva na ustanovenie osobitného spravodajcu OSN pre Saudskú Arábiu v súlade s ďalšími osobitnými postupmi RĽP, ktoré boli vypracované pre najvážnejšie situácie v oblasti ľudských práv vo svete;

23. opakovane vyzýva na ukončenie vývozu technológií určených na sledovanie a iných zariadení do Saudskej Arábie, ktoré môžu uľahčiť vnútroštátne represie;

24. opätovne naliehavo vyzýva Radu, aby prijala sankčný mechanizmus EÚ pre oblasť ľudských práv ako rozhodnutie týkajúce sa strategických záujmov a cieľov Únie podľa článku 22 ods. 1 Zmluvy o EÚ a aby zabezpečila, aby sa rýchlo po jeho prijatí uplatnili cielené sankcie v celej EÚ na osoby zodpovedné za vraždu novinára Džamála Chášúkdžího;

25. naliehavo vyzýva predsedu Európskej rady ministrov, predsedníčku Európskej komisie a členské štáty, aby na nadchádzajúcom samite lídrov skupiny G20 znížili inštitucionálne a diplomatické zastúpenie EÚ s cieľom zabrániť legitimizácii beztrestnosti porušovania ľudských práv a pokračujúceho nezákonného a svojvoľného zadržiavania osôb v Saudskej Arábii;

26. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, generálnemu tajomníkovi OSN, vysokej komisárke OSN pre ľudské práva, vláde Etiópie, Jeho Veličenstvu kráľovi Salmánovi bin Abdalazízovi Ál Sa'údovi, korunnému princovi Muhammadovi bin Salmánovi Ál Sa'údovi, vláde Saudskoarabského kráľovstva a generálnemu tajomníkovi Centra pre národný dialóg Saudskoarabského kráľovstva; žiada, aby toto uznesenie bolo preložené do arabčiny.